

#IZBORI ZA EP: GUBICI CENTRISTA, USPJESI ZELENIH, LIBERALA I POPULISTA

Gubici dviju najvećih europskih 'mainstream' stranaka, pučana i socijalista, uspjesi zelenih, liberala i populista te iznenađujuće dobar odaziv obilježili su izbore za Europski parlament u nedjelju, pokazale su izlazne ankete i prve projekcije rezultata.

Izlaznost od 51 posto, najviša u 20 godina, sugerira da se više od 200 milijuna građana EU odazvalo pozivu na izbore koji su se smatrali bitkom između populista i proeuropskih snaga.

Projekcije pokazuju da su pučani (170 mandata) i socijalisti (147 mandata) ostali bez dovoljno ruku za formiranje većine u parlamentu sa 751 zastupnikom. Obje su grupacije izgubile po četrdesetak mandata.

Treća skupina po jakosti u novom sazivu bit će liberali (ALDE) sa 103 mandata, 34 više nego u prethodnom sazivu. Zeleni su četvrti sa 71 mandatom, dvadeset više nego dosad.

Tri najveće populističke i krajnje desne grupacije mogu ukupno računati sa 171 mandatom ili 22,8 posto parlamenta.

Ovakvi rezultati znače da će se pučani i socijalisti morati dogovoriti s liberalima za stvaranje sanitarnog kordona prema krajnjoj desnici.

Po zemljama, najviše je odjeknula pobjeda Nacionalnog okupljanja (RN), krajnje desne stranke Marine Le Pen, u Francuskoj. Le Pen je osvojila 24 posto glasova, jedan postotni bod više od Republike u pokretu (LREM) predsjednika Emmanuela Macrona.

U Italiji je Liga potpredsjednika vlade Mattea Salvinja pobijedila na europskim izborima s 27 posto glasova, pokazale su izlazne ankete televizije RAI. Druga je oporbena Demokratska stranka s 21 posto, a treći populist Pet zvijezda s 18 posto.

U Njemačkoj su stranke vodeće demokršćansko-socijaldemokratske koalicije CDU/CSU i SPD pretrpjele snažne gubitke, dok je Stranka zelenih s 21,8 posto ostvarila povijesno najbolji rezultat na nekim izborima na saveznoj razini. Suprotno njima, socijaldemokrati su s 15,4 posto ostvarili najgori rezultat u povijesti na nekim izborima. Krajnje desna Alternativa za Njemačku (AfD) je osvojila 10,4 posto glasova što je 3,3 posto više nego na posljednjim EU izborima, ali oko dva posto manje nego na parlamentarnim izborima 2017.

U oči upada i golema pobjeda mađarske vladajuće stranke Fidesz premijera Viktora Orbana kojoj se predviđa čak 53 posto glasova.

Konzervativna Narodna stranka austrijskog kancelara Sebastiana Kurza pobjednik je izbora za Europski parlament u Austriji s 34 posto. Oporbeni socijaldemokrati dobili su 23,5 posto, a ekstremno desna Slobodarska stranka 17,5 posto.

U Poljskoj je vladajuća stranka Prava i pravde (PiS) s 42,4 posto glasova tijesno pobijedila Europsku koaliciju, sastavljenu od Gradanske platforme koju je nekad vodio predsjednik

Europskog vijeća Donald Tusk i nekoliko drugih lijevih stranaka, koja je dobila 39 posto. Izbornom kampanjom u Poljskoj dominirale su 'europske' teme poput uloge Katoličke Crkve u javnom životu, poljske uloge u holokaustu i prava homoseksualaca.

U Španjolskoj su socijalisti Pedra Sancheza nedugo nakon parlamentarnih pobijedili i na europskim izborima. Dobili su 28 posto glasova, a konzervativci iz Narodne stranke 17 posto. Svoje mjesto u Europskom parlamentu dobili su i katalonski separatistički čelnici Carles Puigdemont i Oriol Junqueras, za kojima je Madrid izdao tjeralicu zbog pokušaja secesije,

U Velikoj Britaniji, koja se donedavno nadala da na izbore neće ni morati, pobijedila je Stranka za brexit Nigela Faragea s 31 posto glasova ispred laburista s 19,1 i liberala s 18,9 posto glasova. Vladajući konzervativci tek su četvrti s 12 posto.

U Grčkoj je oporbena stranka Nova Demokracija pobijedila na izborima za Europski parlament ispred vladajuće Sirize premijera Aleksisa Ciprasa. Pet televizijskih postaja tvrdi kako će Nova demokracija osvojiti između 32 i 34 posto glasova u usporedbi s između 24 i 26 koliko će ih dobiti Syriza, prenosi britanski Guardian.

Vladajuću stranku su u nedjelju kaznili i Rumunji. Izlazne ankete pokazuju kako su vladajući socijaldemokrati (PSD) i oporbena Nacionalna liberalna stranka izjednačeni na 25,8 posto. To je velik udarac za vladajuće koji su na posljednjim izborima, onima za nacionalni parlament, osvojili nešto ispod 45 posto glasova.

Vladajući su izgubili i u Danskoj. Liberali, stranka desnog centra premijera Larsa Lokkea Rasmussena dobila je 20,6 posto, ali su bolji bili oporbeni socijaldemokrati s 23,6 posto. (H)

